

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10, II. пов.
Кенто пошт. від. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. персон. і
Рухомі не застатяться.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячна в країні 4/30 ал.
За границею:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 шилл.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
марк., Швейцарії 5 шилл.,
Чехословаччині 30 к. р.
муні 150 ден., Болгарії 750
лв., Австрії 750 ш. Замов
яється 1 год.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
—
ОДНОГО ПРИМЕРНИКА
17 сот.

Російська еміграція.

Над російських монархістів і спомини
Денікіна.

Нещасно, бо 13. п. м. відбувся у
Парижі т. зв. "Зарубежний з'їзд"
правих кол. російської еміграції.
З'їзд, як можна було надіятися, мав
яскраву монархічну накрутку. Зі-
бралися самі старі та відомі до-
стойники царських часів. Головою
з'їзду був Третяков, перестаній
архієпископ уряду Миколи II. Йому то-
варисти у проводі відомий Трєпов.
Сам з'їзд почався молебнем, який
направляв відомий архієп. Євлогій.
Дні приймав з'їзд відповідно чи-
сто еалогією проповіддю.

Всі зібрані монархісти радили
разом один день і — по правді
кажучи — не радили нічого. Сам
з'їзд рекламували ініціатори як без-
партійний. Та сам його склад ви-
явив прекрасно обличчя з'їзду, а ще
краще розшифрували його ті де-
бати, що були на ньому. Вся сім'я
принятих постанов закінчується у
реставрації давньої монархії, що с-
лужа в силі завести "правовий лад"
у Росії, очевидно Росії, єдиній, да-
леко просторій та невідомій.

Ще перед з'їздом велися перего-
вори між двома групами монархі-
стів, тобто Кирилівцями і Микола-
ївцями в справі спільної участі в
ньому. Обидва табори погодилися.
Кирило, як інформувала російська,
емігрантська преса, погодився ви-
знати Миколу Миколаєвича на-
ціональним вождем "за ціну кіль-
кадесяти тисяч флоринів, а цей о-
станній натомість не буде виступа-
ти проти "царських" прав Кирила.

Обидві групи монархістів мають
вправді окремі, але до одної мети
направлені цілі. Кирилівці опира-
ються на німецьких монархістів і їх
кокетують, а миколаївці стоять у
зв'язках із французькими монархі-
стами. Перші від німецьких, а дру-
гі від французьких діставали та ді-
стають час від часу субсидії на
монархічну акцію у СРСР. У кри-
тичний момент обидві групи зіп'ються на
тих, котрі більше дадуть.

Але хоч як монотонно виглядав
з'їзд "зарубежний з'їзд", то всеж
таки була на ньому одна сенсація.
Виступив на ньому якийсь сибір-
ський мужик, що був то пішки
прийшов аж зі Сибіру до Парижа,
щоби просити від монархістів сп-
асення для "великого руського на-
роду, його церкви і майна". Одна-
че на того мужика з'їзд звернув
якось з мало уваги і потрактував
його дуже зверхньо.

Саме в тому часі, як йшли підго-
тування до з'їзду та відбувався сам
з'їзд, появилася в Берліні перша
книжка споминів генерала Денікіна.
Він був тим, що у практиці вико-
ристовував ту чужу помін, на яку
так дуже надіються теперішні мо-
нархісти. Цей том споминів може
бути дуже повчальним для учасни-
ків з'їзду, але не без інтересу він і
для нас.

Ген. Денікін жаліється у своїх
споминках ("Очерки русской смуты"),
що — починаючи свою воєнну акцію
— він мав беззастановно до діла
тільки з обійцями та словниками
Французів і Англії, а
обидва кол. і діла, і так на про-
тві перших трьох місяців військо-
вих операцій він не знав, хто сто-

їть на чолі збройних сил союзни-
ків, генерал Франше д' Еспере, чи
Бертельо, чи ген. Міль. Щойно по
трьох місяцях він дізнався, що "ці
союзні війська", які оперують на
полудні, підлягають команді ген.
Франше д' Еспере. Та кілька днів
потім англійська місія спростувала
що відомість.

Англії та Французів поділили
сферою своїх ділань таким чином,
що на схід від лінії Босфор, Керч,
Дон до Царицина була сфера ан-
глійська, а на захід французька.
Такий поділ був дуже дивоглядний,
а зі стратегічного погляду шкідли-
вий. Та лінія відповідала тільки ін-
тересам окупації та експлуатації, а
не вимогам стратегії.

В листопаді 1919 року явилася в
Севастополі флоту антанті і взя-
ла в посідання всі російські воєнні
кораблі. Не помогли протести і
прохання Денікіна. Кораблі до-
бровольцям не віддали, бо адмірал
антантської флоту Кольторн зая-
вив, що "союзні уряди не можуть
толерувати присутності російської
одрібною флоту на Чорному мо-
рі, бо якщо такий корабель за-
брали би більшовики, то держави
антанті мали би з тим багато кло-
поту".

З тої самої причини англійські та
французькі морські і військові
нищили і топили за наказом ген. Ле-
же запаси амуніції у севастопольсь-
кому порті, рубали акулячотори під-
водних лодок, забирали зам-
ки від гармат та нищили зброю.
Було враження — паче Денікін —
ще антанта ліквідує збройну акцію
проти більшовиків.

Коли більшовики почали опано-
вувати Україну, тоді Денікін звер-
нувся до ген. Франше д' Еспере,
з проханням, щоби він "для збере-
ження полудневої України, багатої
в поживу та військові засоби, уоу-
хотив дні дивізії союзницьких
військ в округах Харків і Катери-
нослав". По кількох днях наспіла
відповідь, що французька дивізія
висадиться в Одесі, то є — пише
автор — в окрузі для воєнних о-
перацій більше як другорядним.
Перед василкою оголосив ген. Бер-
тельо відозву до населення, в якій
було чорне на білм, "держави ан-
танті йдуть до Вас, щоби Вас за-
осмотити в те, що Вам потрібне
і щоби Вам дати можливість рішити
про форму правління своєю, а
не під пресією але думаючих людей".

Французи ділили взагалі усіх ме-
шканців і горожан б. Росії на до-
брі і але думаючих людей. Але
кого вони зараховували до одних,
а кого до других, про те не було
ніякої згадки у тій відозві великої
політичної ваги. В цілій відозві не
вжито ні разу слова "більшовик".
Хіба хотів, міг вважати за але дума-
ючих усіх Денікінів. І це ген. Де-
нікіна найбільше боліло.

Та найяскравіше виявився той
хаос, який панував серед союзни-
ків, тоді, коли йшла мова про ма-
теріальну допомогу для фронту.
Ось один випадок: на фронті Де-
нікіна не було амуніції. Штаб мо-
лив у союзників допомоги. Та її
не було. Одного разу навіс до
начальника денікінського штабу
ген. Романовського представник
англійської військової місії і за-
явив: "проєстаньте творити з Фран-

Знаний магазин ФУТЕР ФІРМИ С. ФІШ

Львів, Гетьманська 24., телеф. 1360

Получає величезний вибір всього роду ФУТЕР, по катковому низькою ціною
706 І на логічних успіхах. — Власно робіть купівлю. 4-4

пузами. Вони лише обіцяють, але
нічого вони не дадуть. Пришліть
нам спис того, що Вам потрібне".
І фактично по якійсь часі прибуло
11 англійських пароплавів із аму-
ніцією та всяким иншим військо-
вим забезпеченням у сумі 60 тисяч
тон корабельних вантажів.

Денікін протиставив англійську
роботу французьким голословним
обіцянкам. З наведеного видно, що
між союзниками вже тоді не було
ні згоди, ні гармонії, ні планового
доцільного ділання. Французи і
Англії вважали собі не довіряли.
Та це було перед 6-ти літами. А
що ж казати про теперішні часи.

Денікін у своїх споминках має від-
вагу признатися до ще одного
факту, який нищив добровольців.
Для них та для їх операцій найстраш-
нішим було те, що вони не мали
адекватної території. Кубань, в якій
була їхня база, гляділа на них кра-
вим оком і вела ярко опозицій-
ну лінію. Кавказькі народи, за виклю-
ченням Вірменії, були настроєні до
добровольців цілком ворожо. Всі
старання полішити відносини з
ними були прома неважкими та без-
наслідні. Відносини до Дону були
теж напружені. Про Україну вже й
не агадувати. Там їх нищили. Ба-
гато праці зужито було на те, що-
би всі ті перепони усунути, але
Денікін, не знав ні одного випадку,
в якому це дозволило би до позитив-
них наслідків. Добровольці ніколи
і ніде не позискали для себе сим-
патій місцевого населення. В запі-
лю ширшили повстання. Одною з
причин такого відношення було те,
що добровольці займалися рабу-
ванням. З рабунками не в силі були
боротися ні штаби ні поодинокі на-
чальники. Денікін не пише тільки про
те, що найважливішою причиною недо-
віри населення до добровольців були
їх чорносотенні боскі гасла та націо-
нальна нетерпимість.

На кого отже і на що надіють-
ся російські монархісти тепер, коли
найбільший їх герой — Денікін чус-
е до своїх "союзників" тільки жалі,
хоч конферувал він з ними ще то-
ді, як більшовики воювали зі
всіма.

Несподіванка міністра Бенеша.

Пропозиція посла ЧСР. у Берліні і
зобов'язання Варшави. — Мінорний
тон "Слова польського". — Орієнтацій-
ний жист мін. Бенеша. — Говорить мін.
преса. — Поради "Таймса" Польщі.
Інформації органу чехо-слов. м-ства
загран. справ.

Пропозиція, яку зробив у Берлі-
ні представник чеського уряду, роз-
почати переговори над шмідко-
чеським розширенням договором, —
це неможливо бути сенсативною поді-

тичного дня. Для Польщі цей ви-
ступ був громом з ясного неба.
Міністр Бенеш, той самий, який ще
так недавно приймав у Варшаві
чоловисті всіх без винятку півани-
ків польської громадянської думки,
простягнув Німеччині руку не то без
згоди й порозуміння з Польщею,
але й без усякого попереднього
повідомлення її про цей свій намір.
Правда, посол ЧСР у Варшаві пе-
редав мін. Скішинському копію че-
хо-словачької ноти, дорученої мін.
Штрєземахові, але зробив це якраз
— на два дні після доконаного
факту. Не дивлячись, що польська
преса, заскочена такою подією,
або обмежується до коротких те-
леграм товстим друком на видному
місці без коментарів, або — для
сильної огорчення над віроломністю
союзника та красномовно лементує
що "солодкий кнедаль чеської про-
позиції уваз на кватрі позвала прусь-
ких настроїв..." (Фразеологія "Ку-
рера Пор.: стаття "Чеські освідчи-
ни й грубе шийо Німців" з 24. ц.
м.) Бєлєцька преса (нар. "Слово
польське", передрица "Чехи з Нім-
цями" з 24. ц. м.) має вічний опти-
мізм Скішинського і науку мораль-
ності в ініціативності й самостійності
політики мін. Бенеша, кажучи Поль-
щі "не відкладати ад саландас
гтаєсаз арбітражної угоди з Німцями".
Останній чеський кроку Берлі-
ні каже припускати, що Чехи рі-
шилися своїй політиці забезпечити
надати инший напрямок (ніж союз
з Польщею і державами Малої Ан-
танті — прим. ред.) і шукати га-
рантій саме там, де і відікла гро-
анти їм порушення тої безпеки.
Шкаво, що в цій статті нічого не
агадується про більшовиків, дари,
що одночасно вся єндєцька преса
на всі застави рекламує приїзд
Чічеріна.

Міністр Бенеш, який дійсно аде-
був собі славу своїм політичним
реалізмом, шандістю орієнтації та
сміливістю ініціатив, — зрозумів,
що ситуація у Женеві змінюється і
що триматися даліше пограбчаного
жєневського протоколу часів Мек-
Донельда є щонайменше анахро-
нізмом.

І мін. Бенеш зробив для себе по-
слідовні висновки: обачивши що
раз конкретніші обрисі пакту по-
ти вел. держав, між якими нема ні
Чехії ні Польщі, він рішив піти
шляхом, вказаним мін. Чамберле-
ном. Згідно з тою вказівкою він
шукає Чехословаччині забезпечення
безпосередніми переговорами з Ні-
меччиною, які малиб довести до
окремого чесько-німецького дого-
вору.

Який характер приймуть ці пере-
говори, в якій площині вони бу-
дуть вестися, — ооки що ще запі-
часно говорити. Чехословаччина,
яка не має території, на яку пре-
тендувала би Німеччина, має проті-

Свято нашої кооперації.

Львів, 26. вересня 1925.

перед очима нічної залюбови про- блему майбутньої австро-німецької злуки в у себе в державі могутньо як численно, так економічно і куль- турно, німецьку національну мен- шість, яка є в гострій опозиції до уряду та яку тримати завжди в опо- зиції — є чехословацькій державі неможливо. Все це складні й дели- катні справи, яких розв'язка дуже важка, тому й не диво, що як ні- мецька, так і чеська преса навіть не пробує торкатися етент. подробляв будучого чехо-німецького поро- буння, а оперує лише загальниками довкола самої лише формальної пропозиції чехо-словацького уряду.

Наводючи ці голоси берлінської преси, слід згадати про „Фоссіше Цайтунг“, яка звертає увагу на різ- ницю поміж ЧСР і Польщею у від- носини до Німеччини. Чехослова- чина, яка не потребує гарантії гра- ниць, виступає з пропозицією за- ключити договір „на всякий випадок“. Польща, навпаки, досить вольної дискусії. „Дня Польщі не війна є страшною, а саме примус мирними способами вирішувати на- ціональні проблеми“. Представники польського уряду не повинні репре- зентувати настроїв, яких, на жаль, есе ще тримається велика частина польської преси. А відносно ЧСР. до Німеччини поправляється авто- матично, коли чехо-німецькі від- носини внутрі чеської держави ста- нуть кращими. „Берл. Тагеблат“ передбачує теж, що Польща ско- че наслідувати Чехословацьчину і по- кладеється навіть на свої інформа- ції з Варшави, бушім то там готу- ють вже аналогічну ноту. „Берл. Берзенкурер“ дуже прихильно оці- нює чеську пропозицію й оптимі- стично глядить на її конкретний зміст, хоча зазначає, що Німеччи- на не може відмовитись від поряд- ку: спершу західний, а потім шо- їно східний пакт. „Дайтше Альге- мейн“ бачить у виступі Бенеша його невдачу на женецькому грун- ті. Лякаючись ізоляції Бенеш висту- пає з ініціативою безпосередніх переговорів з Німеччиною. Соціалі- стичний „Форвертс“ теж саме хоче бачити спершу полагодження чехо- німецьких непорозумінь внутрі ЧСР. „Б.-Ц. ам Мітгаг“ передбачує спершу нараду чеських і німецьких правників, яка збереться після кон-

Саме тепер обходить наша ко- операція на західно-українській на- ціональній території п'ятиліття сво- го об'новленого існування. Така хвиля надається перш за все для підсумків попередньої праці та для аналізу пройденого шляху.

Перед війною в нас важко було говорити про кооперацію в повно- му того слова розумінні. Коли по- лишити на боці „Народню Торгов- лню“, „Союз Кредитовий“ і кілька інших установ, що були побудо- вані на основі самовистарчальнос- ти, то все інше існувало та роз- вивалося при допомозі чужого пе- реважно кредиту. Та й не багато було тих установ. Мали ми завед- де кілька сот кредитових і кількаде- сять споживчих та молочарських кооперативів. Та війна всіх їх зни- щила.

По війні прийшлося творити все наново. За п'ять літ наша коопера- ція встигла створити понад п'ятори- тисячків кооперативів з 32 коопера- тивними союзами на чолі. Завер- шенням тих союзів є „Центросоюз“. Всі ті кооперативи повстали і розвивалися та розвиваються без ніякої посторонньої допомоги, без зигідного державного кредиту, от- же на основі самовистарчальності. Безперечно, що це досягнення є велике. Воно тим більше велике, що прийшло по часях великої ру- їни серед незвичайно важких полі- тичних і економічних обставин.

ференції міністрів 5-ти держав в Люверні.

Польська дипломатія має роз- гризти новий горіх, знову таки за- твердий на її німецькі зуби. Як вона зреагує на цей зворот у чехо- словацькій закорд. політиці, ще не відомо. Покищо знаємо лише, що міністр Скішинський відбудує кілько- годинну конференцію з франц. ам- басадором Панафіє, та що „Таймс“ стверджує у пропозиції чехо- словацького уряду тріумф англій- ської ідеї про локальні пакти, ви- словлює надію, що й Польща про- тивоставить їй підє за прикладом Чехо-

Ідея кооперативної самопомо- ги, економічного самовідродження на основі самовистарчальності не безперечно найкраща і найбільша ідея для кожного політично та еко- номічно поневоленого народу. За- шіплена в кров наших м'яс, вона може унезалежити їх не тільки економічно, але й двигнути їх на культурну височину європейського заходу.

Добре організована та на здо- рових засадах побудована коопера- ція має для народу також величез- не виховуюче значіння. У ній ко- жиний селянин, кожний робітник, ремісник чи навіть інтелігент має змогу вчитися дисципліни, набувати пошани до колективу, до спільно- го порядкування громадськими спра- вами і — що найважливіше — кожний мусить вчитися співвідповідальнос- ти за колективні, отже громадські справи. Співвідповідальність з ко- лективом, а також індивідуальна відповідальність перед ним остан- нім вчать кожного шукати доціль- ности в особистих та громадських вчинках.

В історії життя нашого народу кооперація відіграла вже раз дуже гарну і почесну роль національних фортець. Така роль припала їй на Великій Україні перед світовою вій- ною та перед революцією з 1917 р. Вона не тільки зберігала там на- род перед чужим визиском, але в час революції видала найбільше свідомих національно діячів, що

двигали потім на собі чи не весь тягар української державности. О- чевидно, що наша кооперація му- сить у нас теж відігравати роль національної фортеці, що даватиме відпир наступам князівщини нашо- го народу не тільки на економічно- му, але й на культурному і всякому іншому фронті.

Добре поставлена кооперація — не своєрідна держава. Кооперація національно поневоленого наро- ду повинна стати теж своєрідною національною державою. Її метою є об'єднати в собі всіх членів нації та поробити з них карний жові- рів, що згідно та доцільно пряму- ватимуть до створення економічно- го добробуту нації, а тим самим звоцятуть для неї життєвих соків, та зроблять її відпорною на всякі найважчі удари.

Порівнявши нашу кооперативну неміч зперед п'яти літ із її теперіш- німи здобутками, у нас мимохіть будиться оправдана надія, що при скріпленій енергії кооперативних ді- ячів та при дружнім зусиллі цього народу на будуче в нас можливе створення величавої кооперативної будівлі, яка дорівнювала би високо розвиненому кооперативному бу- дівничтву Заходу.

З нагоди свята п'ятилітньої, по- активної праці та росту нашої мо- лодої кооперації в нас є тільки од- но бажання, щоб кожна україн- ська оселя на протязі других п'яти літ дійшла до створення власної кооперативи.

В. М.

По широкому світі.

Німеччина візьме участь у між- родній конференції, на якій радити- муть міністри закордонних справ над гарантійним пактом. Делегата- ми будуть міні. зак. справ Шгре- зель і канцлер Лютер.

Приїзд Чічеллі до Варшави і його побут у Німеччині підчас пе- реїзду до санаторії під Віднем, дає приїзд до численних комбіна- цій у польській та німецькій пресі на якій бик удасться перекабати- ти його політичну орієнтацію, у зава- ку з підготовленим ґрунту під пе- реговори про „східні кордони“. Одночасно повторюють звістки, що затверджені радянським посоль-

Д-р ІВАН БРИК.

ЗІ ЛЬВОВА У ПРАГУ.

(Докінчення.)

При допомозі дешевого, державою уцілюваного кредиту урядники і робітники приходять до власних домів. Довкруги Праги повстали цілі великі колонії таких домів на одну або й більше родин. Там ма- ють змогу серед тишини скріпити своє здоров'я на свіжому повітрі. А найбільша це благодать для дітей.

Чехословацьчина — це перша дер- жавка, де існує закон, про приму- сові відпустки для робітників.

Сама Прага, що лежить в долині, є містом нездоровим. Повітря важ- ке і душне, головню іза великого авіаційного руху. Чехи і про це думають, бо задумують не впу- скати на пражські двірі вуглем опалюваних локомотивів і заступити їх силою електрики.

Одно із перших місць у дбайли- вості держави і громадянства зай- має школа й освіта.

Для дітей до 6 літ з кінцем 1920 року було 1200 дитячих городів і захистів.

По статистичним даним з 1922 і р. було 16 високих шкіл, 364 середніх, 2461 фахових рільничих, торговель- них і промислових, 13,775 народніх та 1615 виділових.

Приміщення і будинки шкіл від- повідать усім вимогам гігієни. Школи багато випосажені у по- трібні наукові засоби. Самих учи- тельських бібліотек було 15,070 а 3,623,731 томів, бібліотек для

учеників 15,649 з 3,361,040 томів. Університетські бібліотеки й інших високих шкіл в це не вчислені.

Над піднесенням рівня освіти і знання працюють зазавто не тільки культурні але й спортивні і гім- настичні та політичні і професійні організації. У неділі і свята інтелі- генція ролітається з міст у край, навіть у дуже далекі країни, з від- читками, рефератами, викладами і т. д. Чехи не чіслять на те, що робить офіційно держава, а робить бага- то, і з цілою енергією далі пра- щують над освітою люду, як пра- цювали в часі політичної неволі. Доказом цієї праці є 6,562 бібліо- тек, з чого 4,849 удержують на свій кошт самі громади, а решта при- падає на приватні організації. У тих бібліотеках загалом 2,486,175 томів книжок, а в році 1921 користало з них 6 і пів мільона випозича- ючих.

Очевидно, що такий книжковий рух можливий тільки серед народу, де є 2—3 проц. неграмотних.

Незвичайно велика цікавість до газети і книжки. Статистика з кінця 1920 р. виказує 354 часописів і жур- налів політичних, а 1,096 неполі- тичних. На саму Прагу припадає 87 політичних, а 623 неполітичних. І те все на близько 14 мільонів насе- лення чехословацької республіки, в чого на Чехословаків випадає приблизно 9 мільонів.

Українців у Польщі численно на 7 мільонів. А скільки припадає на них часописів? — Я замовчу циф- ри, бо сором палити лице. Усім тим, що газету вважають люксом, усім тим, що їм вистарить прочитати газету на „Бесіди“ або в касині,

пригадаю, що в Чехословацькій кожній газету не тільки читає, але й купує.

Так само стоїть Чехословацьчина високо і під оглядом книжкової продукції. За 1921 р. видало 5,999 книжок. Але там книжку купують, а не тільки оглядають за виста- вою. Там певно нема інтелігента, щоб не знав входу до книгарні.

Чехи інтересуються питаннями політичними, суспільними, еко- номічними, віросповідними, спорту, гігієни і культури не тільки своєї держави, але й чужих держав та народів. Я стрічав у звичайних, безпретенціональних людей стільки знання актуальних справ україн- ського народу, якого нема у ба- гатьох наших „інтелігентів“.

Освіта привела чеський нарід до дуже сильної організації еконо- мічної, до національного багатства, до здисциплінованости, політичної і національної сили.

Та хибно було б думати, що те все прийшло несподівано або з чужої ласки. Чехи мали шастя, що їх політичними ворогами були Нім- ці, від котрих могли багато до- брого навчитися. І справді навчи- лися та стали, як самі кажуть, сла- ванськими Німцями.

Нинішня їх державна незалеж- ність, це тільки вислід їх пильної, завзятої піввікової праці, буденної, дрібної, неголосної, але послідов- ної і дошільної на усіх ділянках народнього життя. Війна заскочила їх тоді, коли були вже незалежні культурно і економічно. Бракувало тільки завершення і воно прийшло. Прийшла воля. Що правда, Чехи були приготувані і на програш.

І тут я подаю кілька волоніх слів могого приятеля.

„Маслонок мовляв заодно, „я програмо, будемо далі вести ре- волюцію за границями рідної кра- їни“.

„І що революцію ми були при- готовані вести енергійною пропа- гандою, ми рішилися засипати світ інформаційними брошурами, при- єняти для нашої справи світові пресу, брати участь на усіх мож- ливих з'їздах, конгресах і конфе- ренціях, усюди товкти, усюди кри- чати, без упину аж доти, доки де- мократичне людство не підхопить нашого голосу і не стане комчати разом з нами.“

„Ми були рішені нищити нашо- го ворога не тільки морально. Наш нарід надто освідомлений, карний і організований, щоб не послухав нашого зазвону і не шко- див ворогові на кожному кроці і матеріально.“

„Ми не трапили віри в себе і в людство. Ми вірили в те, що іже- дній наш авель до культурного світа, коли не пропустимо мовчи- ні одної заповіданої кризиди, буде все новим і шораз сильнішим у- даром у ворога. Ми знали, що на- ша неволя довго не удержиться, бо або поблизь міжнародна де- мократія і мировою дорогою Ліга Народів звільнить наш Нарід з ч- жого ярма, або нам треба буде підоджати на світозу революцію, чи новий світовий конфлікт. Хви- левий гнет мів нас тільки зміцнит- и і загартувати. Проти якихнебудь спроб винародовлення ми були б захищені нашою освітньою орга- нізацією, командним викопанням мо-

НАДІСЛАНЕ.

АДВОКАТ

д-р Володимир Ніжик

веде під 25. вересня 1925. р. адвокат-ську канцелярію

в ЯНОВІ 6. ЛЬВОВА. 1-10

6 місяців, «супереч категоричній оцінці апеляційного суду» йому дарували.

— **Наталія Полтавня** у француській містечку. Одержуючи подрібний допис театральної вистави, яку влаштувала 19. п. м. гурток земляків у француській містечку Номесоні. Провінційна Франція, що мабуть, про наше існування як народу й не чула, були великі зацікавлені «екзотичною» песою, тим більше, що чисті народні оригінальніх пес але француський театр небагато. Для тих, які випадково мають на чужині Креденія або близьких знайомих подіємо (мєна аматорів, що взяли участь у виставі під провідом п. Василєнка: п.ні Завадська, п.ні Прозорова, п. Іванченко, п. Кузь і п. Ракоч.

— **Уневажисина й обмін 5-ти золотих білетів Польського банку.** 5-ти золотих білетів Польського банку з датою 8. лютого 1919 р. (I. емісія), а також з датою 15. червня 1924 р. (II. емісія) трапляється обов'язкову платити сил з днем 30. вересня 1926. Починаючи від 1. жовтня 1925 р. до 30. марта 1926 р. скасовані ка-ми та відішли Польського банку будуть мінімізовані ті білети на білети Банку чи помішні білети або на розміну монету. По 31. марта 1926 р. білетів тих мінімізується не буде, а з тим трапляються вони всяку вартість.

— **Новий український жіночий часопис.** В Коломиї вийшло перше число нового жіночого журналу: «Жіноча Доля», щомісячний часопис для українського жіноцтва — щипле і редагує Конєсія, нач. редакції О. Кисілевська (Олена Гала-чанка). Характер журналу — добір популярних суспільних тем і проста словесна форма — кажує, що журнал призначений для сільського українського жіноцтва, і як такий може виконати величезне завдання громадського освідомлення та організації сільських читачок. Головне: здобути доступ до села й відповісти поширення під сільськими стінами — і того можна побажати новому журналу з ширшого серця.

— **Україніста.** У «Праге Прессе» з дня 19-го п. м. с. 257 у відділі «Slavische Rundschau» наводимо статтю про Б. Лепкого з фотографією, З. Кузель.

— **Недугий Абд-ель-Молм.** Потверджуються звістия, що мароканський герой був ранений з однієї з битв громадян у ліву ногу. Його лікують тепер два німецькі лікарі, придані до генер. штабу Абд-ель-Крима.

— **Висока підвишка.** Множини уявляють члст від 15. серпня до 15. вересня буде віднесена з 42 сот. на 43 сот.

— **Чернець обіти.** В невідомо 27-го п. м. в церкві ОО. Василіан у Львові склав святошні чернець обіти о. Йосиф Лу-чич і с. к. Р. бувший непомийний духовник УГА, а тепер провідник рійних гуртів Марійського товариства. Обряд починається п. т. 10:10 перед пол. Буде він одієм у Львові, тому, що оо. Василіан складають звичайно свої обіти в явній чернечій черкві на провінції.

— **Характеристичний пам'ятник.** Дня 6-го п. м. відбулось у Жолкі посвячення трьох пам'ятників: польських національних героїв Жовківського, Собієвського і Костюшка. Як було відзначено: Українці, коли на другий день заприїмали на них пам'ятників такий напис: «Знахсому в г. 1918 г.к.а. w. a. d. a. l. l. i. c. k. i. m.». Ніхто не сумнівається в істині такого красномовного напису: кициту образу не на якихсь воєдинох людей, а на весь народ! Як оглядав хто-небудь в якій країні андальотичні присяги на національних пам'ятниках? А коли ще звяжати, що Жовка не лежить під Варшавою і ці пам'ятники оглядає тисячі Українців, ясно, з якими почуваннями відходять вони від них... Найцікавіше те, що безсторонна влада протестційно апро-зує демонстраційну образ всього українського народу. Але «w. P. o. l. s. k. e. j. a. k. k. i. o. c. h. e.», коли тільки він є Польком.

— **Цікаве відзначення.** Муссоліні і командант фашистської поліції ген. Гон-ага одержали з нагоди «міжнародного конгресу міжсоюзницьких комбатантів» від польської делегації відзначення як... «польські воїни» для союзницьких «фронтів». Дивні є твої діла, о. Славо, що роздаєш ордери!

— **Уважай.** Міжнародний Інститут Хаї-борства у Римі подає статистику остан-нього врожаю жита та пшениці, на під-ставі обчислень з місяця серпня, коли збіжжя ще не все було зібране. 21 країн Європи дало 260 мил. сотнарів пшениці, Канада та Зєдинєні Держави 295 мил. У порівнянні з минулим роком і щодо жита зріст в Європі є значний, і за те ослаб урожай в Північ. Америці та Азії. Про жиня на території С.Р.С.Р. подаємо на іншому місці.

Модні матеріали жіночі і мужеські.

Шовки, адамашин, паюші і вельвети.

Сукна на футра, несережки і убрання студ.

Полотна, шифони, хустки, кофтини і т. п.

Найдешевше у ФІРМИ

РОМАН ЗУБИК

Львів, Галицька ч. 10.

412-8-10

— **Латинізація мусульманської аз-буки.** У Ленінграді відбулась нарада ви-значних учених, письменників та членів Ака-демії Наук у справі заведення латинської азбуки для мусульманських народів. Голова Т-на дослідив над Сходом Павло-вич заявив, що не питає дозвілу до своєї реалізації, тим більше, що вся інте-лігенція східних народів, що входить у С.Р.С.Р. принала що ідею з великим задоволенням. В Азербейджані нова азбука вже введена. Небагато збереться в Мос-кві конференція, в якій візьмуть участь учені зі Сходу і що справу посунуть на-перед.

— **Радикальні турецькі реформи.** В одній з останніх промов Мустафа Ке-маль Паша заявив себе рішучим ворогом традицій, що значаю, що жінки закривають собі обличчя, а мушкіни носять турбани. Він заявив, що представники обох політ-ических йти разом з поступом цього на-роду. Смішно є, коли мушкіни в англізі носять турбан, а жінка все ще соромиться свого обличчя. Ці заяви турецького пре-мієра є висловом приготувань уряду, що-би скасувати деякі дотеперішні перестарілі звичаї.

— **Як писати добре адресу?** Неда-во підписано в Шоткогальмі світове порозуміння щодо поштової адреси у-спільно такі чотири пункти, які поручає широким загалом на увагу: 1) писати адресу місце пошти латинськими буквами і на другій (нижній) половині коперти чи ли-стинки, рівно, а не нахилі; 2) давати так-точно означення, щоб лист міг дійти до адресата без перепон; 3) марки клеїти на право, на верху; 4) подавати адресу ви-слого, всієї марки непомітної, на пр. на добродійній пілі, не можна класти на сторінці, де є адреса.

— **Ювілей міста.** Минулого тижня Ам-стердам святкував 650-літній ювілей сво-го існування. Свято мало загально-наці-ональний характер.

3 судової салі.

Сензаційна розправа на тлі ве-ликоміського багна.

Роман Філясевиц, убийник Ст. Кор-неллі перед судом.

Дальші зізнання обв. Філясевица. (Докінчення другого дня розправи.)

Обвинувачений твердить, що виймав револьвер з кишені й стріляв підрукою та без свідомості подробиць моменту і заперечує своє попереднє зізнан-ня, складеному при судовому свідстві, в якому подавав детальний опис злочину: як, не розпізнаючи рагаву, виймав зі задньої кишені револьвер, репетував, пі-мірав у висок Корнеллі і з віддалі 5 до 10 пм. стріляв. У тому ж протоколі є така відповідь Філясевица на запит слідчого, чому стріляв у голову: «стріляв у голову внаслідок жалюгідності». Виходить з того, що Філяс. адекват собі докладно справу зі свого винику, в мент виконування його.

Після стрілу Філ. відскочив, склав револьвер і почав тікати. На прикритті «Оборончу» улаз, потім перебіг стежка-ми крізь Погулянку і вкочив до трам-вазю «6». Поїхав просто до свого приятеля Обм'яського, але не знашов його. То-ді пішов до Адама Ломінького, якому по-відомив хвилях байдажко розмови за-писав в тайні й від якого взяв слово че-сти, щоб, есентуально допитуваний, ска-зав, що він, Філясевиц, був у Ломіньких в 7. год. Від батьки Ломінького, професо-ра політехіки, почуа докір, що винисув-листо до його дочки, які непокоїть її (це вона буда, до якої написав листа з заповіддю самотубства). Там же, у Ломі-ньких, говор до якої 9-ої год. ввечора в карті, потім пішов до дому. Вночі не спав, бо почав здавати собі справу зі свого винику. Думав про те, чи не зго-ловитись самому на поліцію, але ликався розголосу.

Другого дня вийшов до Славська з денетамі, де був до 3. лютого. Туди й поїхав 1. лютого приятель Обм'яський. Хотачи зійтись йому з тайні, обв. про-сив його на хвилю розмови. Ледви ви-шли за садибу — Обм'яський перший за-кинув йому обчиста Корнеллі і цим так збентежив його, що він почав викручува-тись випадковістю стрілу. До Львова від-кинула його мати, безперервно турбо-вала поліцією. Переслухуваний знову на по-ліції впав у сітку: йому сказали при до-питі, що є свідки на те, що він був з Корнеллею в глибокій шпінтарі. Тоді він признався до всього.

Член тобуналу радн. Ангел'ські звертає увагу обвинуваченому на деякі суперечності в зізнаннях, що торкаються причин і способу виконання злочину.

Прокуратор дивується, як Філ. міг прийняти від Корнеллі папіроску (непо-курки найдено при лавці) після того, як Корнеллі вже на прохаді в алеї скіндио-вала його образою одної знайомої жінки. Тех саме перш. пригадає обвинуваченому, що згідно зі зізнаннями матери пани Х. обв. сказав про Корнеллі: «нема що жа-літи за ним, бо це була безвартісна оди-ниця». (На розправі обв. виявив свій жалі).

Обв. д-р Пєрацкі відстає від об-винуваченого переповідання одного ін-циденту з Корнеллею у пп. Ломіньких. Було не після відомої авантюри з при-во-дів відчиту Г. Енерса в салі «Сокола». Фі-лясевиц сказав, що він не був всліл про-читати «Альбаву» Дальше половини: на-те Корнеллі заявив, що лише півголовки читав, до половини. Суперечку злікадіровано тоді мирно.

По маловажних запитаннях кількох при-саяних суддів — розправа відложена до свідуючого дня.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар «Українського Наддні-пряньського Театру О. Міткєвичі

Бережлив. Сала Сокола. 27. IX. «Маруся Богуслава». 29. IX. «Пан Твардовський». 30. IX. «Вілл».

131 72-2

Український мішаний хор Д. Нотка: неділя 27. IX. Золочів.

Концерти хору Котка в Львові відбуються в днях 1, 2, 3 жовтня п. р. в салі Наро-дного Дому (Рутівського 22). Білети на львівські концерти продас Народна Тор-говля (Ринок 26).

518 19-2

Загальні Збори Науки У. П. Т. ім. Галици Баріоні у Львові відбуються для 4. X. 1925. р. в год. 5-тій пополу. в школі при вул. Мохнявського ч. 12. На денному порядку: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів. 3) Заїснення з діяльності Стар-шньої. 4) Секретарська. 5) Касова. 6) Кон-трольний Комісії. 4) Ухвалення абсолют-ної Старшини. 5) Вибір нової Старшини. 6) Вибір делегаток на Загальній Зїзд Т-ва. 7) Реферат: «Пекуча потреба бурси для лічат в Львові. 8) Внесення і запи-ти. — За Старшню Кружка: Євгенія Минарушкова голова, Теодосія Ліщи-ська секретарка.

534 1-2

Дрібні оголошення.

ПОМІЧНИК-буфетозець здібний інтелі-гентний, елегантний, тверезий з доб-рими рекомендаціями потрібний. Брунєт Півгайці.

521 2-2

В КОСОВІ на сезон осінній і зимовий приймаю гостей по зниженій ціні від 6 зол. Вияв в гарній положенню, соняч-ні кімнати, місце до верандовання, сон-ні купелі, лежанки до ужитку. Тяжко зорих не приймаю. — Е. Лукашевська, Косів.

533 1-2

ФУТРА

ФУТРА

СТАНИСЛАВА ВРОНСЬКОГО СИНІ,

Львів, площа Марійська 10.

1-1

ФУТРА

ФУТРА

УКІНЧЕНА семінаристка III. р. пошуку-лейки на салі. Зголошення салти до Адміністр. «Діла» від інструкторки. 513 3-3

10 зол.

Купує четверта класової льот-ції. Того ж 1-ої класи вже 14. і 15. жовтня. Год. виграша 400.000. Кількадесят виграних великих і 32.500 менш. виграних.

Цілий тиждень! Пополняє! Четверта 40 зол. 20 зол. 10 зол.

Зі зглядом на зближуючийсе те-мін тивітний процесом сіншється з змовленнями. Пляхи гон і посто-ві чекі даром. Дім Банчовий Шіа і Хаєс. Львів пл. Марій-ська 7.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІГЕЛЬ

лікар Народної Лічниці

ординує в очних недугах

у Львові при вул. Ягайлонській 20.

431

6-10

АДВОКАТ

д-р Александр Павенцій

веде канцелярію

у Львові, вул. Підвале 9. II. п

62

(Старопольна.)

11-12

Імн. архітант

Лев Левинський

Львів, Софова 3 (бічна Потоцького).

виконує затверджені плани, бере в під-приємство будови по конкурсній ціні.

535

1-12

ВИДІЛ ТОВАРИСТВА

Бурса св. о. Минолая

в Перемишлі

подає до відома, що Значимі Загальні Збори Т-ва відбуються не для 29. верес-ня п. р., як не було в «Ділі» оголошено, але аж для 9. жовтня п. р. в год. 4. згля-дно 5. пополу. Порядок нарад без зміни.

536

1-1

ПРОТИ СІВІННЯ плин

д-ра ДУРРА

ня ноліо брунатний і чорний в ціні зол. 250, нешвидкий і певно ділає, поручає Аполіа

м-ра ЛЕШКА СЛАДОВСЬКОГО,

473

Львів, Галицька ч. 19.

3-7

КУРСА КРОЮ

суконь і білля найновішого систему розпочинаємо 1. жовтня 1925. Наука на обох курсах буде відбуватися що дня че-рез 3 місяці від 6-8 год. ввечером.

Ванси на поодинокі курси, або на оба курси разом починаються що дня від год. 8-11 3-6 поспол.

Жіноча спілка промислова 486 3-3 «ТРУД», Львів, Ринок 39 (вл. дім).

ЦІЛА ДРУКАРНЯ

до продажі

у Львові в центрум міста дотепер в руху. Відомість у п. П. Прайсса Пасаж Федєрська ч. 4. між 5-7 ввечер.

525 2-2